

BügelHajema

Ruimte voor de leefomgeving

Ecologische inventarisatie Zandveldseweg Nieuwegein

Opdrachtgever: gemeente Nieuwegein

projectnummer: 983.10.10.00.00

Onderwerp: Ecologische inventarisatie Zandveldseweg Nieuwegein

Datum: 25-11-2019

Inleiding

KADER

Voor de locatie Zandveldseweg te Nieuwegein wordt een plan voorbereid voor de bouw van een nieuw politiebureau.

Om de uitvoerbaarheid van dit plan te toetsen, is een inventarisatie van natuurwaarden uitgevoerd. Het doel van deze inventarisatie is om na te gaan of aanvullend onderzoek in het kader van de Wet natuurbescherming (Wnb)¹ of het provinciaal ruimtelijk natuurbeleid noodzakelijk is.

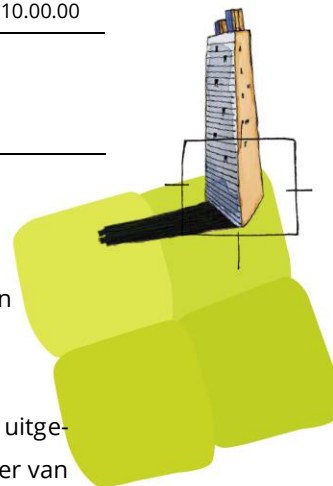
Tevens is het plan getoetst aan het Groenstructuurplan Nieuwegein 2017². Hiertoe is een veldbezoek uitgevoerd door een ecooloog van BügelHajema Adviseurs en is de Nationale Database Flora en Fauna geraadpleegd. Het bezoek heeft plaatsgevonden op 7 november 2019. De weersomstandigheden waren geheel bewolkt, droog, matige wind en 10° Celsius. Dit rapport geeft de bevindingen en conclusies weer.

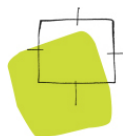
PLANGEBIED

Het plangebied betreft een deel van het gebied tussen de lus van afrit 10 van de A2 (Nieuwegein-Zuid) en de Zandveldseweg in Nieuwegein. Rondom de lus liggen aan alle kanten wegen: aan de westzijde de A2 met 9 rijstroken en afgeschermd met hoge geluidsschermen, aan de noordzijde open afritten met totaal 3 rijstroken, aan de zuidzijde de Zandveldseweg met 2 rijstroken, in de bocht naar de oostzijde verbreedend naar 4 rijstroken. Voorbij deze wegen ligt aan de westzijde agrarisch gebied en een rioolwaterzuiveringsinstallatie, aan de zuidzijde natuurgebied in de uiterwaarden van de Lek, aan de oostzijde een woonwijk, en aan de noordzijde een parkachtig gebied aan de stadstrand.

¹ De Wet natuurbescherming is op 1 januari 2017 in werking getreden en betreft zowel soortenbescherming als bescherming van (Europese) natuurgebieden.

² Gemeente Nieuwegein, vastgesteld 18 mei 2017.

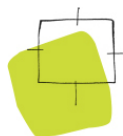

Figuur 1. Ligging van het plangebied (Bron, ESRI 2019)

Binnen de lus van afrit 10 en de Zandveldseweg ligt direct ten westen van het plangebied een P+R-carpoolplek met verharding en lage verlichting met LED-lampen, en een terrein met natuurlijke begroeiing van bloemrijk grasland, rietland en struweel. Het plangebied heeft een oppervlakte van circa 3.000 m² exclusief de ontsluiting aan de westzijde via de carpoolplek.

Het plangebied bestaat grotendeels uit een zeer vochtig laaggelegen gebied, begroeid met struweel en bomen tot 12 m hoog. Deels vormt dit dicht bos, deels staan de bomen verspreid. Er is een ondergroei met veel ruigtekruiden. Er zijn tevens twee (en een derde net buiten het plangebied) ondiepe, sterk beschaduwde poelen aanwezig. Er is geen bebouwing aanwezig. Het moerasgebied loopt aan alle kanten met een steil talud op naar de circa 2 m hoger gelegen gronden en wegen hieromheen. Het talud is begroeid met kruidenrijk gras, dat aansluit op de bermen eromheen.

Figuur 1. Impressie van het plangebied (foto's 7 november 2019)

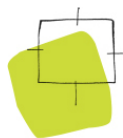
Het plan voorziet in de bouw van een politiebureau, met verharde parkeerplaatsen en een ontsluiting via de carpoolplek aan de westzijde. Voor de ontwikkeling wordt de opgaande beplanting en vegetatie verwijderd en wordt grond vergraven. Er zal in het plangebied aardgasvrij? gebouwd worden.

Soortenbescherming

Onderdeel van de Wnb is soortenbescherming van planten en dieren. Dit betreft:

- alle van nature in Nederland in het wild voorkomende vogels die vallen onder de Vogelrichtlijn (Wnb art. 3.1-3.4);
- dier- en plantensoorten die beschermd zijn op grond van de Habitatrichtlijn en de verdragen van Bern en Bonn (Wnb art. 3.5-3.9);
- nationaal beschermde dier- en plantensoorten genoemd in de bijlage van de wet (Wnb art. 3.10-3.11).

Van deze laatst genoemde groep beschermde soorten mogen provincies een zogenaamde 'lijst met vrijstellingen' opstellen (Wnb art. 3.11). Voor de soorten op deze lijst geldt bij ruimtelijke ontwikkelingen een vrijstelling van de verboden genoemd in art. 3.10 eerste lid van de Wnb.

INVENTARISATIE

Uit het raadplegen van de Nationale Database Flora en Fauna³ (NDFF) via Quickscanhulp.nl⁴ (© NDFF - quickscanhulp.nl 04-11-2019 16:51:36) blijkt dat binnen een straal van een kilometer rond het plangebied verschillende beschermde planten- en diersoorten bekend zijn. Het betreft vaatplanten, vogels met jaarrond beschermde nesten, zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen en dagvlinders. Indien van toepassing worden relevante soorten in de onderstaande tekst besproken.

Planten

Tijdens het veldbezoek is vastgesteld dat het plangebied ecologische waarde heeft, vanwege de afwisselende begroeiing die extensief wordt beheerd. De vegetatie bestaat voornamelijk uit ruigtesoorten en moerasplanten zoals riet, rietgras, liesgras, grote brandnetel, en dauwbraam, met ook kruiden met meer opvallende bloemen zoals koninginnenkruid, grote kattenstaart en gewone smeerwortel. In de kleine poelen is geen vegetatie van waterplanten aanwezig, plaatselijk staan hier wel moerasplanten zoals grote lisdodde en riet. De randen van het terrein, net buiten het plangebied hebben een meer grasachtige begroeiing met veel kruiden, zoals knoopkruid, margriet en peen. De meest voorkomende houtige soorten zijn zwarte els en schietwilg. In kleinere aantallen komt een grote variatie aan struiken en bomen voor, met bijvoorbeeld sleedoorn, hondsroos, brem, es en katwilg.

Uit de omgeving is het voorkomen bekend van de beschermde plantensoort kluwenklokje (quickscanhulp.nl). Kluwenklokje komt voor op zandige kaden en oeverwallen langs de rivieren, en deze soort verwildert ook wel uit tuinen. De vindplaatsen nabij Utrecht betreffen niet-wilde exemplaren⁵, en de grondsoort in het plangebied is klei en daarmee niet geschikt voor deze soort. De aanwezigheid van kluwenklokje kan daarom uitgesloten worden. Er zijn geen beschermde plantensoorten bekend uit de naaste omgeving (Quickscanhulp.nl), en deze zijn ook niet te verwachten gezien de inrichting en voedselrijkdom van het plangebied.

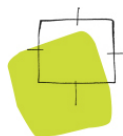
Vogels

Uit de omgeving van het plangebied is het voorkomen van verschillende soorten vogels met jaarrond beschermde nesten bekend zoals huismus, gierzwaluw en enkele soorten roofvogels en uilen

³ De Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) is de meest complete natuurdatabank van Nederland. De NDFF geeft informatie over waarnemingen van beschermde en zeldzame planten en dieren en bevat uitsluitend gevalideerde gegevens.

⁴ Quickscanhulp.nl is een online applicatie waarmee een afgeleide van data uit de NDFF wordt weergegeven. Het is daarmee een hulpmiddel voor ervaren ecologen om te bepalen of een beschermde soort wel of niet in het plangebied kan voorkomen. Quickscanhulp.nl geeft aan op welke afstand waarnemingen van beschermde soorten zijn gedaan in relatie tot het plangebied. Voor Quickscanhulp.nl worden alleen gevalideerde waarnemingen gebruikt.

⁵ Gegevens NDFF, <https://www.verspreidingsatlas.nl/0191#>.

(Quickscanhulp.nl). In het plangebied zijn in de bomen geen mogelijke nest- of verblijfplaatsen van vogels met jaarrond beschermde nesten aangetroffen. In het plangebied ontbreken gebouwen waarin nestplaatsen aanwezig kunnen zijn. Het plangebied is wel geschikt als foerageergebied voor vogels met jaarrond beschermde nesten, zoals ransuil, buizerd en sperwer.

Tevens zijn tijdens het veldbezoek enkele algemene soorten waargenomen zoals putter, staartmees, roodborst en fazant, waarvan de nesten niet jaarrond beschermd zijn. Deze soorten kunnen hier foerageren en mogelijk ook broeden.

Vleermuizen

Uit de omgeving van het plangebied is het voorkomen van verscheidene soorten vleermuizen bekend, zoals gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, laatvlieger, meervleermuis en watervleermuis (Quickscanhulp.nl). Gebouwen waarin verblijfplaatsen aanwezig kunnen zijn ontbreken in het plangebied. Ook zijn in het plangebied geen bomen met holten, spleten of loszittende stukken schors aanwezig die toegang tot mogelijke verblijfplaatsen kunnen bieden.

Het plangebied is wel geschikt als foerageergebied voor vleermuizen. De waarde is echter beperkt omdat het een klein gebied is dat nogal geïsoleerd ligt door de omringende wegen met verlichting, maar zonder houtige beplanting. Het plangebied maakt geen deel uit van een doorgaande lijnvormige structuur die kan fungeren als essentiële (onmisbare) vliegroute voor vleermuizen.

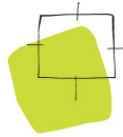
Grondgebonden zoogdieren

Er zijn negen soorten beschermde grondgebonden zoogdieren bekend in de nabije omgeving (Quickscanhulp.nl, 0 - 1 km). Zeven daarvan betreffen soorten die bij ruimtelijke ontwikkelingen zijn vrijgesteld van de verbodsartikelen van de Wnb in de provincie Utrecht. In het plangebied kunnen enkele van deze soorten zoals egel, veldmuis en huisspitsmuis voorkomen. De niet-vrijgestelde soorten betreffen boommarter en gewone zeehond. Boommarter is niet in het plangebied te verwachten vanwege de zeer geïsoleerde ligging ten opzichte van grotere houtelementen buiten het plangebied en vanwege de door licht en geluid verstoorde omgeving. Voor gewone zeehond is het plangebied niet geschikt als leefgebied door het ontbreken van groter open water.

Andere niet-vrijgestelde (en dus beschermde) grondgebonden zoogdiersoorten zijn niet te verwachten gezien de inrichting van het gebied, het ontbreken van waarnemingen in de omgeving en/of de ligging in bebouwd gebied.

Amfibieën en reptielen

Uit de omgeving van het plangebied is het voorkomen bekend van zeven soorten amfibieën en een reptielensoort (Quickscanhulp.nl). Vijf daarvan zijn algemene soorten zoals bruine kikker en gewone pad, waarvoor in de provincie Utrecht een vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkelingen geldt. De niet-vrijgestelde soorten betreffen rugstreeppad, heikikker en de reptielensoort ringslang. De kleine poe-

len in en aan de rand van het plangebied, alsmede het rietland grenzend aan de westrand van het plangebied zijn mogelijk geschikt als voortplantingswater voor heikikker. Ook is het plangebied geschikt als leefgebied en overwinteringsgebied voor zowel heikikker als ringslang. Geschikt voortplantingsbiotoop voor ringslang ontbreekt in het plangebied, maar is mogelijk wel in de omgeving aanwezig, met name in de aangrenzende uiterwaarden. Voor rugstreeppad is het plangebied niet geschikt door het ontbreken van voortplantingsbiotoop (kleine door zon beschenen wateren) en van schuilplaatsen (onder opgeslagen materialen of ingraven in goed vergraafbare (zand)grond).

Overige beschermde diersoorten

Uit de omgeving zijn drie beschermde diersoorten uit overige diergroepen bekend (Quickscanhulp.nl). Dit betreft de libel rivierrombout, de dagvlinder grote vos en de vissoort grote modderkruiper.

Voor rivierrombout en grote modderkruiper is in het plangebied geen geschikt leefgebied aanwezig door het ontbreken van meer verbonden of grotere wateren. Grote vos is een vlindersoort met als leefgebied grotere vochtige structuurrijke bossen. Deze soort kan in het plangebied hooguit als zwerfend exemplaar voorkomen.

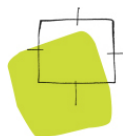
TOETSING

Negatieve effecten op beschermde plantensoorten als gevolg van het plan treden niet op.

Bij uitvoering van het plan gaan geen jaarrond beschermde nest- of verblijfplaatsen van vogels verloren. Mogelijk gebruiken sommige vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten zoals sperwer en ransuil het plangebied als foerageergebied. Het betreffende gebied betreft slechts een klein onderdeel van eventueel foerageergebied en in de omgeving is in ruime mate alternatief en bovendien hoogwaardiger foerageergebied aanwezig. Negatieve effecten ten aanzien van foerageergebied van vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten kunnen daarom worden uitgesloten.

Voor de overige vogelsoorten geldt dat, indien werkzaamheden tijdens het broedseizoen worden uitgevoerd, in gebruik zijnde nesten van vogels in het plangebied en de directe omgeving kunnen worden vernietigd of verstoord. Dit is bij wet verboden. Vernietiging en verstoring van in gebruik zijnde nestplaatsen kan voorkomen worden door bij de planning en uitvoering van de werkzaamheden rekening te houden met het broedseizoen. Een standaardperiode voor het broedseizoen is er niet; van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode. Voor de meeste vogels geldt dat het broedseizoen ongeveer van 15 maart tot 15 juli duurt.

In het plangebied bevinden zich geen gebouwen of bomen met mogelijke verblijfplaatsen van vleermuizen. Een negatief effect ten aanzien van verblijfplaatsen van vleermuizen kan worden uitgesloten.

Voor de meer aan wateren gebonden vleermuizen zoals watervleermuis en meervleermuis is het plangebied niet geschikt als foerageergebied. Mogelijk gebruiken wel vleermuizen zoals gewone dwergvleermuis of laatvlieger het plangebied als foerageergebied. Het betreft slechts een klein onderdeel van eventueel foerageergebied en in de omgeving is in ruime mate alternatief en deels hoogwaardiger foerageergebied aanwezig. Negatieve effecten op vleermuizen door verlies van foerageergebied zijn daarmee uitgesloten.

In het plangebied ontbreekt beplanting met doorgaande lijnvormige structuur die kan fungeren als essentiële (onmisbare) vliegroute voor vleermuizen. Er treedt geen negatief effect op ten aanzien van vliegroutes van vleermuizen.

Het plangebied vormt mogelijk leefgebied voor heikikker en ringslang. Nader onderzoek naar de aanwezigheid van deze soorten is noodzakelijk. Op basis van het onderzoek kan worden bepaald of voor deze soort een ontheffing van de Wnb moet worden aangevraagd.

Als gevolg van de werkzaamheden kunnen tot slot verblijfplaatsen van enkele algemene amfibieën- en zoogdiersoorten worden vernietigd en verstoord. Ook kunnen hierbij enkele exemplaren worden gedood. De te verwachten beschermde soorten worden niet in hun voortbestaan bedreigd en vallen in de vrijstellingsregeling bij ruimtelijke ontwikkelingen van de provincie Utrecht. Voor deze soorten hoeft geen ontheffing te worden aangevraagd. Wel geldt voor deze soorten de zorgplicht van de Wnb.

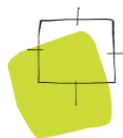
Het voorkomen van beschermde soorten uit andere soortengroepen in het plangebied is niet te verwachten. Op basis hiervan worden negatieve effecten voor deze soorten uitgesloten.

Gebiedsbescherming Rijk en provincie

Voor het onderhavige plangebied is de volgende wet- en regelgeving op het gebied van gebiedsbescherming relevant: de Wnb en de provinciale structuurvisie en verordening.

WET NATUURBESCHERMING

In de Wnb is de bescherming van specifieke natuurgebieden geregeld. Het betreft de Natura 2000-gebieden, die een internationale bescherming genieten. Plannen met negatieve effecten op deze gebieden zijn vergunningsplichtig. Relevant daarbij is dat de Wnb een externe werking kent. Van externe werking is sprake als activiteiten buiten een Natura 2000-gebied van invloed zijn op de natuurwaarden in een Natura 2000-gebied.

PROVINCIAAL RUIMTELIJK NATUURBELEID

Natuurnetwerk Nederland

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN, voorheen Ecologische Hoofdstructuur genoemd) is een samenhangend netwerk van bestaande en nog te ontwikkelen belangrijke natuurgebieden in Nederland en vormt de basis voor het nationale natuurbeleid. De begrenzing en ruimtelijke bescherming van het NNN is uitgewerkt in de Provinciale Ruimtelijke Structuurvisie 2013 - 2028 en de Provinciale Ruimtelijk Verordening, Provincie Utrecht 2013 (geconsolideerd 10 december 2018). In het NNN staat natuur voorop en ontwikkelingen zijn daarom alleen onder strikte voorwaarden toegestaan. Nieuwe ontwikkelingen in het NNN mogen per saldo niet leiden tot significante aantasting van het NNN, tenzij er een groot openbaar belang is én alternatieven ontbreken ('Nee, tenzij'-regime).

Natuur buiten het NNN

Naast het NNN wijst de provincie Utrecht ook landbouwgronden aan als Groene Contour. Gronden die zijn aangewezen als Groene Contour wil de provincie Utrecht omvormen tot natuurgebied om daarmee het NNN te versterken. Na realisatie wordt de nieuwe natuur opgenomen als onderdeel van het NNN.

INVENTARISATIE

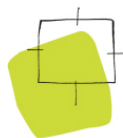
De gronden van het plangebied zijn niet aangewezen als in het kader van de Wnb of het provinciaal ruimtelijk natuurbeleid beschermd gebied. Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied betreft het gebied 'Uiterwaarden Lek' op circa 5,5 km ten westen van het plangebied. Op circa 60 m ten zuiden van het plangebied liggen gronden die zijn aangewezen als NNN. Dit betreft uiterwaarden langs de Lek, gescheiden van het plangebied door een dijk en een weg. Ook 500 m ten noorden van het plangebied liggen gronden die zijn aangewezen als NNN en als Groene Contour, een parkachtig gebied tussen de stad en de snelweg A2.

TOETSING

Het plangebied ligt op grote afstand van ten opzichte van in het kader van Wnb beschermde gebieden. Op deze afstand is in potentie alleen een effect van stikstofdepositie op beschermde Natura 2000-gebieden te verwachten. Hiervoor wordt een Aeriusberekening uitgevoerd.

Doordat het plangebied wordt gescheiden van het NNN en de Groene Contour door drukke wegen en een dijk zijn negatieve effecten op nabije beschermde natuurterreinen en Groene Contour niet te verwachten.

Negatieve effecten op in het kader van Wnb en provinciaal ruimtelijk natuurbeleid beschermde gebieden kunnen, met uitzondering van eventuele effecten van stikstofdepositie, op voorhand worden uitgesloten.

Gebiedsbescherming gemeentelijk (Groenstructuurplan)

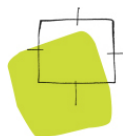
De gemeente Nieuwegein heeft in 2017 een Groenstructuurplan vastgesteld, met als doel het ontwikkelen en behouden van het 'groene geraamte' van Nieuwegein. Dit 'groene geraamte' vormt de visueel en ecologisch samenhangende ruimtelijke structuur van Nieuwegein. In het Groenstructuurplan is beleid uitgewerkt voor gebieden met de functie natuur, lokale ecologische verbindingen en overig groen. Per structuur zijn de kenmerken beschreven (ligging en gebruik), het belang er van voor de inwoners, het gewenste beeld en het daarvoor benodigde beheer. Vervolgens zijn afwegingskaders en uitgangspunten beschreven. Op de Groenstructuur-plankaart zijn de typen groen aangegeven. Voor de gebieden met de functie natuur en de lokale ecologische verbinding geldt een nee-tenzij principe (geen aantasting tenzij er sprake is van groot openbaar belang). Voor het overige groen geldt een 'Ja, mits'-principe.

INVENTARISATIE

De gronden van het plangebied zijn in het Groenstructuurplan aangegeven als lokale ecologische verbindingszone die deel uitmaakt van groen vanaf de uiterwaarden aan de zuidkant naar groen tussen de snelweg A2 en de westrand van de stad. De lokale ecologische verbinding (EV) vormt een belangrijke schakel tussen de gebieden met de functie natuur (kernegebieden) in de gemeente Nieuwegein en daarbuiten. Het is een soortenrijk aaneengesloten gebied met groen en water. Het doel van de EV is om op termijn een aaneengesloten zone van goede kwaliteit te realiseren.

In de EV is onderscheid gemaakt tussen ecologische verbindingen die al een hoge ecologische waarde hebben, te ontwikkelen ecologische verbindingen met aanwezig groen met weinig natuurwaarde, en aan te leggen groen waar de gewenste EV is onderbroken.

Het plangebied is aangegeven als al aanwezige ecologische verbinding, en tevens is op Groenstructuur-plankaart een lijn getrokken van een te ontwikkelen lokale verbinding. Deze lijn loopt in noord-zuidrichting midden door het plangebied en over de wegen die grenzen aan de noord- en zuidzijde van het plangebied. Het groenstructuurplan signaleert dat in de EV langs de A2 drie onderbrekingen zitten, waarvan de afslag Nieuwegein-Zuid en Zandveldseweg er één is. Het Groenstructuurplan geeft aan dat de EV hier wordt doorsneden door brede(re) wegen en dat de naast de weg gelegen groengebieden qua inrichting afwijken van de EV ter plaatse (bijvoorbeeld alleen gras in plaats van een gevarieerde inrichting). Volgens het Groenstructuurplan zouden deze knelpunten kunnen worden opgelost door een aangepaste inrichting en/of beheer en waar nodig en mogelijk door het aanbrengen van faunapassages onder de weg.

TOETSING

Het groen in het plangebied bestaat vooral uit bos, moerasruigte en enkele poelen, de randen hebben een bloemrijke graslandvegetatie. Het is een kleine en gevarieerd stuk groen dat leefgebied kan bieden aan veel algemenere soorten fauna, zoals zangvogels, kleine zoogdieren zoals muizen, spitsmuizen en kleine marters, amfibieën en insecten. Het vormt samen met het rietland ten westen van de carpoolplaats een stapsteen in de ecologische verbinding langs de westkant van Nieuwegein. Hier kunnen kleine dieren langere tijd verblijven en deels ook voortplanten, en van hieruit kunnen ze ook verspreiden naar het noorden of zuiden. Deze schakel van de ecologische verbinding ligt wel geïsoleerd door de omringende wegen, hetgeen in het Groenstructuurplan ook is benoemd als een op te heffen knelpunt.

Bij de ontwikkeling van bebouwing en verharding gaan de groenelementen vrijwel geheel verloren, dit betreft 1/3 tot 1/2 van de oppervlakte van deze schakel van de ecologische verbinding, die de uiterwaarden met het park Hoge Landen moet verbinden. Door de planontwikkeling wordt het realiseren van een daadwerkelijke ecologische verbinding waarlangs dieren de wegen kunnen passeren bemoeilijkt. Van de twee potentiële locaties voor passeerstroken of -tunnels gaat de oostelijke dwars door het plangebied verloren. Een meer westelijke locatie aansluitend op het westelijke rietveld is wel denkbaar.

Conclusie

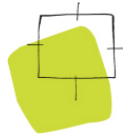
SOORTBESCHERMING

Uit de ecologische inventarisatie is naar voren gekomen dat mogelijk heikikker en ringslang voorkomen in het plangebied. Nader onderzoek naar aan- of afwezigheid van deze soorten is noodzakelijk. Aan de hand van het nader onderzoek kan bepaald worden of het aanvragen van een ontheffing van de Wnb nodig is en of deze in voorkomend geval verkregen kan worden.

Van de overige soortgroepen is een voldoende beeld ontstaan. Een ontheffing voor deze soorten is niet nodig. Wel moet bij de planning van de werkzaamheden rekening worden gehouden met het broedseizoen van vogels en adviseren we om bij de aanleg vestiging van rugstreeppad te voorkomen.

GEBIEDSBESCHERMING RIJK EN PROVINCIE

Negatieve effecten ten aanzien van in het kader van de Wnb beschermde Natura 2000-gebieden en in het kader van het provinciaal ruimtelijk beleid beschermde natuurgebieden treden niet op. Het plan is op het punt van gebiedenbeleid niet in strijd met de Wnb. Ook is het plan op het punt van provinciaal natuurbeleid niet in strijd met de Provinciale Ruimtelijk Verordening (Provincie Utrecht 2013, geconsolideerd 10 december 2018).

GEBIEDSBESCHERMING GEMEENTELIJK

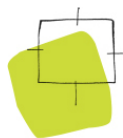
Door de planontwikkeling treedt een negatief effect op ten aanzien van het functioneren van de ecologische verbinding ter plaatse: er gaat oppervlakte leefgebied verloren, en de mogelijkheid voor soorten om via deze zone te verspreiden vermindert.

Om negatieve effecten te voorkomen of te compenseren kan worden gedacht aan verbetering van de ecologische kwaliteit binnen het gebied, het compenseren van verloren gegane oppervlakte elders, en aan het verbeteren van de ecologische uitwisseling met de omgeving.

Verbetering van de ecologische kwaliteit binnen het gebied tussen de afrit A2 en Zandveldseweg is niet goed mogelijk. Het groen in dit gebied is nu al ecologisch waardevol door de combinatie van biotopen met veel bloemen, houtige beplanting en ruigte, en variatie in vochtomstandigheden. Eventueel kan het creëren van meer permanent oppervlaktewater de kwaliteit binnen de lus verbeteren. Maar dit is vooral zinvol als het water wordt verbonden met wateren aan de noord- en zuidkant van het plangebied. Daarvoor zijn waterhoudende passages nodig onder de wegen aan de noord- en zuidkant door.

Eventuele compensatie in oppervlakte zal buiten dit gebied moeten worden gerealiseerd. Hiermee kan wel ecologische waarde elders worden gecreëerd maar niet binnen deze schakel in de ecologische verbinding.

De ecologische verbinding kan vooral in kwaliteit verbeteren door tegelijk met de ontwikkeling van het politiebureau faunapassages te realiseren aansluitend op het rietveld binnen de lus, ten westen van het plangebied. De mogelijkheden voor versterking van de ecologische verbinding zijn in bijlage 1 nader verkend.

Bijlage 1.

Verkenning van mogelijkheden voor ecologische verbindingen

Doelsoorten voor de ecologische verbinding.

Het Groenstructuurplan geeft aan dat de ecologische verbinding in principe bestaat uit een combinatie van water, natuurvriendelijke oever, kruidenrijk grasland en streekeigen heesters en bomen. Daarvan kunnen dan zowel via water verplaatsende soorten (vissen), via de grond (amfibieën, grondgebonden zoogdieren) als via de lucht (vleermuizen) zich verplaatsen. Ook voor insecten en zelfs planten is een doorgaande lijnstructuur van belang voor verspreiding en uitwisseling.

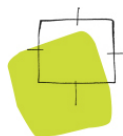
Rond de lus Zandveldseweg / afrit A2 zijn de verbindingsmogelijkheden echter beperkt. Er is geen doorgaand open water in noord-zuid-richting rondom het plangebied, en dat is ook vrijwel niet te realiseren met de dijk als barrière. Ook sluit het gebied binnen de van wegen niet aan op een lijnvormige opgaande structuur die geschikt is als vliegroute voor vleermuizen. Soortgroepen waarvoor een aan te leggen ecologische verbinding op deze locatie wel waardvol kan zijn betreffen amfibieën en grondgebonden zoogdieren.

Type ecologische verbinding

Voor amfibieën en grondgebonden zoogdieren is een veilige passage onder de wegen door van belang. Dat kan een dikke buis of afgedekte goot zijn die als faunapassage dient. Bij de dijk aan de zuidzijde kan de waterkerende functie blijven behouden door een plaatselijke verhoging op de dijk te maken, waarin vervolgens een tunnel of goot wordt aangebracht. Om zo'n faunapassage te laten functioneren is het van groot belang te voorkomen dat dieren toch over de weg zelf gaan, in plaats van de faunapassage te gebruiken. Daarvoor is een begeleidende beplanting die dekking biedt noodzakelijk, en geleidende schermen langs de weg die dieren bij de weg vandaan houden. Waar beplanting belemmerend is voor de verkeersveiligheid kan worden gewerkt met kleine houtstapels of losse stenen. Om het totale netwerk van Nieuwegein te versterken dient deze verbinding vanuit het terrein binnen de lus van wegen naar zowel noord- als zuidkant te worden aangelegd. Een verbinding aan slechts één kant heeft weliswaar nut om de natuur binnen de verkeerslus te verbinden met natuur daarbuiten, maar dit leidt dan nog niet tot een verbinding voor het totale netwerk.

Kosten

De kosten van faunatunnels zijn afhankelijk van veel factoren, zoals het type weg, de lengte van de tunnel en de aanwezigheid van kabels en leidingen. Bij rijkswegen lopen de kosten per tunnel uiteen

van enkele tienduizenden tot ruim honderdduizend euro⁶. Dit zal hier ook gelden voor de op- en afrit A12. Voor de zuidelijke verbinding is de te overbruggen breedte geringer, maar de ophoging van de dijk en extra complicatie. Vermoedelijk is voor deze zuidelijke faunapassage een vergelijkbaar bedrag noodzakelijk. Een eerste indicatie voor de kosten voor twee faunapassages is derhalve € 50.000 tot € 200.000. Door de aanleg van faunatunnels zoveel mogelijk te combineren met onderhoud of de reconstructie van de weg (bijvoorbeeld als voor het politiebureau een calamiteitenoprit moet worden aangelegd), kan mogelijk in kosten worden bespaard.

Alternatieve ecologische verbinding.

Het totale ecologische netwerk (groenstructuur) van Nieuwegein loopt rond de gehele stad. Dus in principe kan natuur van de uiterwaarden ook met het park Hoge Landen worden verbonden via de groene structuur langs de oost- en noordkant van de stad, en vandaar weer naar het zuiden door het park Hoge Landen. Als realisatie van de verbinding door de lus Zandveldseweg/afrit A12 onevenredig hoge kosten met zich meebrengt, kan worden overwogen om een ander knelpunt in deze groene structuur te verminderen, waarvoor een goedkopere en/of effectievere oplossing (bijv. voor meer soorten) mogelijk is.

De invloed van het politiebureau op de ecologische verbinding

Tot slot is duidelijk dat de bouw van het politiebureau slechts beperkt tot een verslechtering van het functioneren van het gebied als ecologische verbinding leidt. De verbindende elementen missen in de huidige situatie al. Wel neemt de oppervlakte met ecologische waarde af, en daarmee het functioneren als stapsteen (tijdelijke verblijfplaats tussen leefgebieden). Het is aan de gemeente om te bepalen in welke mate de ontwikkeling van het nieuwe politiebureau kan en moet bijdragen aan versterken van de ecologische verbindingen.

⁶ Directoraat-generaal Natuur & Regio, 2014. Brief aan de Tweede kamer, datum 18 december 2014, kenmerk DGNR-NB / 14191178. Betreft Beantwoording vragen over otter- en dassentunnels